

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА КРИМІНАЛІСТИКИ ТА СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ**

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «КРИМІНАЛІСТИКА»

ТЕМА

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ МЕТОДИКИ

РОЗРОБНИК: доцент кафедри
криміналістики та судової медицини НАВС,
кандидат юридичних наук

Антощук Андрій Олександрович

ПЛАН

1. *Поняття, сутність та сучасні тенденції розвитку криміналістичної методики*

2. *Класифікація та структура окремих методик розслідування кримінальних правопорушень*

3. *Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень*

1. Поняття, сутність та сучасні тенденції розвитку криміналістичної методики

Розслідування кримінальних правопорушень –

це специфічна діяльність, пізнавальний зміст й організаційно-тактичні засади котрої обумовлені особливостями формування доказової інформації, встановленим законом порядком її одержання й використання.

Криміналістична методика – це завершальний розділ науки криміналістики, що представляє собою систему наукових положень і сформованих на їх основі практичних рекомендацій, що забезпечують ефективність діяльності слідчого та інших компетентних суб'єктів з розслідування та попередження окремих видів кримінальних правопорушень.

Структура криміналістичної методики

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

методологічні основи дослідження криміналістичної методики; понятійний апарат, завдання і принципи криміналістичної методики; особливості реалізації загальних закономірностей організації і планування розслідування стосовно окремих видів (груп) кримінальних правопорушень; характеристику структури окремих методик розслідування тощо

ОКРЕМІ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

методики розслідування окремих видів (груп) кримінальних правопорушень, що розробляються на основі загальних положень криміналістичної методики відповідно до потреб слідчої, експертної та судової практики.

ПРИНЦИПИ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ МЕТОДИКИ

законності;

наукової
обґрунтованості;

обумовленості її
характеру та змісту
обставинами, що
необхідно
встановити;

комплексного
використання
засобів та
можливостей для
швидкого і повного
вирішення завдань
кримінального
провадження.

оптимальної організації
і тактики проведення
необхідних слідчих і
негласних слідчих
(розшукових), інших
процесуальних дій, що
забезпечують
вирішення завдань
кримінального
провадження;

поетапності
розслідування, що
відображає
особливості
виявлення і
збирання доказової
інформації;

ДЖЕРЕЛА КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ МЕТОДИКИ *як розділу криміналістики:*

Положення кримінального права

(встановлюють караність суспільно небезпечних діянь, є визначальними для виокремлення окремих методик розслідування й орієнтиром для визначення предмета доказування щодо конкретних видів кримінальних правопорушень)

Норми кримінального процесуального права

(регламентують порядок кримінального провадження, впливають на зміст окремих криміналістичних методик)

Дані слідчої, судової та експертної практики

служать основою для пізнання злочинної діяльності, закономірностей її проявів, а також досвіду розслідування кримінальних правопорушень; під час практичної діяльності здійснюється перевірка розроблених криміналістичних рекомендацій

Нові наукові розробки

(юридичної психології, судової медицини, військової балістики, судової ентомології, інформаційних технологій)

Завдання криміналістичної методики:

- **загальне** - пов'язане із досягненням завдань кримінального провадження (ст. 2 КПК України).
- **власні** - систематичне узагальнення слідчої, експертної та судової практики; вивчення стану, структури та динаміки злочинності; аналіз кримінального, кримінального процесуального та іншого галузевого законодавства, пов'язаного з встановленням юридичної відповідальності за правопорушення в різних сферах діяльності (господарській, фінансовій, банківській, податковій, екологічній та ін.).

**2. Класифікація та
структура окремих
методик розслідування
кримінальних
правопорушень**

ОСНОВА ДЛЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ

ПРАВопорушень:

характеристика певного виду кримінального правопорушення (а саме злочину), визначеного у положеннях особливої частини Кримінального кодексу України;

характеристика (класифікація) особи злочинця, потерпілого;

характер первинної інформації (типова слідча ситуація), що обумовлює алгоритм першочергових слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій та їх особливості;

особливості відображення протиправних дій (слідова картина події);

особливості типового способу вчинення певного виду (групи) кримінального правопорушення, знарядь і засобів їх вчинення;

ступінь приховування і маскуванню кримінального правопорушення, наявність у підозрюваного злочинного досвіду тощо.

КЛАСИФІКАЦІЯ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ МЕТОДИК

1. Видові

- при визначенні видів криміналістичних методик слід керуватися положеннями особливої частини Кримінального кодексу України.

2. Внутрішньовидові

- підвиди чи різновиди, виділені з-поміж кримінальних правопорушень одного виду за криміналістично значимими ознаками

3. Міжвидові

- криміналістичні методики розслідування кримінальних правопорушень, в яких відображені рекомендації з розслідування комплексів взаємопов'язаних кримінально протиправних дій, об'єднаних на підставі одночасного врахування кримінально-правових і криміналістичних критеріїв

4. Позавидові

- особливості суб'єкта злочину, вплив чиннику часу, специфіку засобів вчинення злочинів

ТИПОВА СТРУКТУРА ОКРЕМОЇ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ МЕТОДИКИ

криміналістична характеристика даного виду кримінальних правопорушень;

типовий перелік обставин, що підлягає встановленню під час розслідування кримінальних правопорушень даного виду (групи);

типовий алгоритм (план) слідчих і негласних слідчих (розшукових), інших процесуальних дій та інших заходів на кожному етапі розслідування з урахуванням типових слідчих ситуацій;

особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових), інших процесуальних дій, тактичних операцій (комбінацій);

особливості використання спеціальних знань у кримінальних провадженнях даної категорії;

особливості взаємодії слідчого з оперативними підрозділами Національної поліції, інших правоохоронними органами, державними органами, установами та організаціями;

особливості залучення допомоги населення та використання можливостей засобів масової інформації під час розслідування кримінальних правопорушень даного виду (групи);

3.

**КРИМІНАЛІСТИЧНА
ХАРАКТЕРИСТИКА
КРИМІНАЛЬНИХ
ПРАВООПОРУШЕНЬ**

ХАРАКТЕРИСТИКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Кримінально-правова характеристика

– це опис ознак, які надають уявлення щодо поняття кримінального правопорушення, а саме злочину та проступку, визначають їх спільні та відмінні ознаки. Важливою є класифікація злочинів за видами, ступенем небезпеки тощо.

Кримінологічна характеристика – опис генезису кримінального правопорушення, його причин, умов вчинення, частоти повторюваності, розподілення кримінального правопорушення за іншими ознаками, наприклад, віком, часом, територією тощо.

Криміналістична характеристика взаємопов'язана з елементами інших характеристик та використовує їх відомості. Криміналістична характеристика складає опис властивостей та ознак, які мають значення для розкриття механізму кримінального правопорушення, характеру слідів, що залишились, умов вчинення кримінального правопорушення та характеристики особи підозрюваного у його вчиненні.

Криміналістика

**КРИМІНАЛІСТИЧНА
ХАРАКТЕРИСТИКА
КРИМІНАЛЬНИХ
ПРАВООПОРУШЕНЬ**

**це система
узагальнених даних
про найбільш типові
ознаки певного виду
(групи) кримінальних
правопорушень,
закономірний
взаємозв'язок яких
слугує основою
наукового і
практичного
вирішення завдань
розслідування.**

**ЕЛЕМЕНТИ
КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ
ХАРАКТЕРИСТИКИ**

характеристика
предмету
злочинного
посягання

типові способи
вчинення
кримінального
правопорушення

ТИПОВА
«СЛІДОВА
КАРТИНА»
ПОДІЇ

характеристика
особи
підозрюваного

